

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen, wat betreft het Odysseusprogramma
- Principiële goedkeuring

Samenvatting: Dit wijzigingsbesluit regelt een aantal wijzigingen in de regelgeving van het Odysseusprogramma bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen. De belangrijkste wijziging is de schrapping van het gebruik van de BOF-sleutel voor 80% van de middelen.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Eén van de taken van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (hierna FWO) is het aantrekken van excellente onderzoekers die actief zijn in het buitenland (art. 18, §1, 5° van het decreet betreffende de organisatie en financiering van het wetenschaps- en innovatiebeleid van 30 april 2009). In uitvoering van deze taak is het FWO belast met het operationeel en financieel beheer van het Odysseusprogramma.

Tot op heden werd er om de vijf jaar een Odysseusoproep georganiseerd. 80% van de besteedbare middelen voor het Odysseusprogramma werden over de universiteiten verdeeld op basis van de BOF-sleutel (gemiddelde over vijf jaar), voorafgaand aan het begrotingsjaar waarop het Odysseusprogramma betrekking heeft. De overige 20% werd steeds via een oproep verdeeld.

De beleidsnota Economie, Wetenschapsbeleid en Innovatie 2019-2024 stelt duidelijk dat het aantrekken van buitenlandse topwetenschappers bijdraagt tot de kwaliteit van grensverleggend innovatief onderzoek en de internationale concurrentiepositie van Vlaanderen versterkt. Daarnaast stelt de beleidsnota dat excellentie hét sleutelwoord bij wetenschappelijk onderzoek in Vlaanderen moet blijven als criterium voor financiering. Het Odysseusprogramma kadert volledig binnen deze doelstelling.

In uitvoering van bovenvermelde beleidsnota wenst de raad van bestuur van het FWO de verdeling van de middelen over de universiteiten volledig via een oproep te laten verlopen bij de volgende Odysseusoproep (die zal plaatsvinden in 2020). Men wenst m.a.w. de huidige verdeling van 80% van de middelen over de universiteiten via de BOF-sleutel te laten varen. Op deze aangepaste manier zal concurrentie en excellentie nog meer het uitgangspunt worden van het Odysseusprogramma zoals ook gesteld wordt in de beleidsnota. Het principe van een oproep zonder verdeling via vastgelegde verdeelsleutel wordt op heden ook reeds in de meeste andere FWO-programma's gehanteerd.

Naast deze fundamentele wijziging wenst men ook een aantal kleinere zaken te wijzigen aan het Odysseusprogramma. Gezien een aantal elementen m.b.t. dit Odysseusprogramma gereguleerd zijn via het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen, wordt in bijgaand voorontwerp van besluit een voorstel gedaan voormeld besluit te wijzigen op een aantal punten.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

De verdeling van 80% van de middelen van het Odysseusprogramma over de universiteiten via de BOF-sleutel stond vermeld in artikel III.100 van de Codex Hoger Onderwijs. Dit artikel werd reeds op 8 november 2019 opgeheven.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Bovenstaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen, wat betreft het Odysseusprogramma wenst een aantal elementen in de reglementering van het Odysseusprogramma te wijzigen.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hieronder worden de gewijzigde artikelen in het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen besproken:

Artikel 18: In artikel 18 worden wijzigingen aangebracht die eerder technische aanpassingen zijn. De eerste aanpassing gaat om een actualisatie van een verwijzing naar huidige wetgeving, de tweede aanpassing zorgt voor een verdere afbakening van het begrip “aanstelling” en de laatste aanpassing gaat over de vervanging van het woord “universiteit” door het woord “onderzoeksinstelling” zodat onderzoekers van buitenlandse onderzoeksinstellingen eveneens aangetrokken kunnen worden.

Artikel 19: In artikel 19 wordt één zin geschrapt. Het gaat hier om de formalisering van de huidige manier van werken. De beschikbare middelen worden per oproep bepaald door de raad van bestuur van het FWO, afhankelijk van de algemene begroting van het FWO.

Artikel 20: Een aantal wijzigingen in dit artikel komen voort uit het loslaten van de verdeling volgens de BOF-sleutel en de overstap naar een oproep voor het volledige beschikbare budget, zoals de opheffing van §1 t.e.m. 3.

Daarnaast wordt er door een wijziging in dit artikel gevraagd om op de datum van de aanvraag effectief een hoofdaanstelling aan een buitenlandse instelling te hebben, terwijl vroeger volstond dat er een aanstelling aan een buitenlandse instelling was één jaar voor de datum van aanvraag.

Deze aanpassing maakt dat de uitwerking van het Odysseusprogramma nauwer aansluit bij de doelstelling van het Odysseusprogramma met name het aantrekken van excellente onderzoekers die actief zijn in het buitenland. Deze wijziging vergt een overgangperiode waardoor deze nog niet van toepassing zal zijn voor de oproep die gelanceerd wordt in 2020 maar pas vanaf de daaropvolgende oproep. Daarom zal deze wijziging pas in werking treden op 1 januari 2022. De wijzigingen met betrekking tot het indienen van een gemeenschappelijk voorstel zijn eerder taalkundige aanpassingen die ervoor moeten zorgen dat de regelgeving eenduidiger te interpreteren is.

Tot slot wordt er in dit artikel ook nog de woorden “een postdoctoraal” vervangen door “minstens een ZAP-tenure track mandaat of gelijkwaardig”. Dit is een eerder technische concretisering van de huidige regelgeving.

Artikel 21: Binnen dit artikel wordt het woord “commissie” vervangen door het woord “panel” om mogelijk verwarring te vermijden en een gelijkaardig taalgebruik te hanteren als in de andere FWO-programma's.

Daarnaast wordt het woord “minstens” toegevoegd voor het aantal internationale referenten waarop men een beroep moet doen bij een wetenschappelijk advies omdat dit meer flexibiliteit geeft om steeds tot een evenwichtig samengesteld panel te komen.

Artikel 22: De vervanging van dit artikel komt voort uit het overstappen van een gedeeltelijke verdeling van de BOF-sleutel naar een oproep voor alle middelen. Hierdoor komt de wetenschappelijke beoordeling van het Odysseusonderzoeksproject steeds onder de verantwoordelijkheid van het FWO. De evaluatie van de onderzoeker die de financiering ontvangt, is nog steeds de verantwoordelijkheid van de onthaalinstelling maar hoe en wanneer zij dit doen, wordt nu minder uitgebreid bepaald in het besluit.

Artikel 23: De aanpassing van dit artikel is inhoudelijk het meest ingrijpend. Door de opheffing van het overgrote deel van dit artikel verdwijnt het gegeven dat 80% van de middelen van het Odysseusprogramma via de BOF-sleutel verdeeld wordt onder de universiteiten. Hierdoor zullen alle middelen van het Odysseusprogramma, in plaats van 20% van deze middelen, verdeeld worden op basis van een oproep gebaseerd op excellentie.

Daarnaast wordt de regelgeving in dit artikel verduidelijkt door de woorden “van het FWO” toe te voegen.

Artikel 24: In dit artikel worden de maximumbedragen voor groep I aangepast. De omvang van het bedrag van de steun voor groep I wordt maximaal 1.000.000 euro i.p.v. 1.500.000 euro per jaar en maximaal 5.000.000 euro i.p.v. 7.500.000 euro voor de volledige vijf jaar. Deze vermindering komt voort uit het gegeven dat de oproep vanaf 2020 tweejaarlijks zal uitgeschreven worden i.p.v. vijfjaarlijks. Hierdoor wordt het budget per oproep kleiner. Om te vermijden dat er slechts een klein aantal projecten per oproep gesteund zouden kunnen worden en na analyse van de grootte van in het verleden ingediende projecten en een (beknopte) internationale benchmark, worden de maxima voor groep I naar beneden aangepast.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid ten gevolge van de aanpassing van deze regelgeving.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 22 januari 2020. Dit advies is gunstig onder voorwaarden.

Het begrotingsakkoord werd verleend op xx 2020.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het besluit heeft geen weerslag op de personeelsbehoeften en/of-budgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het bijgevoegde besluit heeft geen weerslag op het vlak van personeel, werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de eerste principiële goedkeuring wordt advies aangevraagd bij de Raad van State en bij het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek- Vlaanderen.

Daarna wordt het besluit van de Vlaamse Regering voorgelegd aan de Vlaamse Regering ter definitieve goedkeuring.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 november 2011 betreffende de subsidiëring door het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen, wat betreft het Odysseusprogramma;
- 2° de Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw
 - te gelasten over voornoemd voorontwerp van besluit het advies in te winnen van het Fonds voor Wetenschappelijk Onderzoek-Vlaanderen;
 - te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst,
 - te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw,

Hilde CREVITS